

Συνοπτική τοποθέτηση του Κώστα Παπαδάκη για τα προτεινόμενα ελαφρυντικά λίγο πριν την συνεδρίαση του Εφετείου για την απόδοση των ποινών

Η Χρυσή Αυγή καταδικάστηκε, αλλά η δίκη δεν τελείωσε ακόμα. Η μάχη των ελαφρυντικών μάλιστα και μέχρι στιγμής η προσπάθεια της προέδρου να συμπίεσει τον χρόνο που απαιτείται μέχρι την λήψη της τελικής απόφασης δεν φαίνεται να ευδοκιμεί, αφού η εισαγγελέας πυροδότησε νέο γύρο τοποθετήσεων χθες. Πολύ συνοπτικά αυτά που θα λέγαμε μέσα στο δικαστήριο αν είχαμε τον λόγο για τα ελαφρυντικά :

I. Κατ' αρχήν, το δικαστήριο δεν είναι υποχρεωμένο να χορηγεί ελαφρυντικές περιστάσεις. Η κατάγνωση των ελαφρυντικών υπόκειται στην ελεύθερη κρίση του δικαστηρίου και δεν αποτελεί υποχρέωση να το πράξει. Υποχρέωση του δικαστηρίου είναι να ακολουθεί τους κανόνες δικαστικής επιμέτρησης της ποινής και τα κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο 79 Π.Κ. και τα οποία επιτάσσουν τον καθορισμό ανάλογης και δίκαιης τιμωρίας του εγκλήματος με κριτήρια την βαρύτητά του και τον βαθμό ενοχής του υπαιτίου. Η απόφαση του δικαστηρίου να χορηγήσει η μη ελαφρυντικά δεν υπόκειται στην αναιρετική κρίση του Αρείου Πάγου, παρά μόνο η πληρότητα της αιτιολογίας της σχετικής απόφασης.

II. Ως προς τα κύρια ελαφρυντικά που προτάθηκαν :

1) Το ελαφρυντικό της μη τέλεσης εγκληματικών πράξεων (παλιός Π.Κ. 187 παρ. 6), το οποίο η εισαγγελέας προτείνει να χορηγηθεί αρχικά σε μερικούς και στην συνέχεια σε όλους όσους καταδικάστηκαν για το αδίκημα της εγκληματικής οργάνωσης, αλλά χωρίς να τους έχει αποδοθεί άλλη εγκληματική πράξη, είναι ελαφρυντικό, το οποίο παρέχεται σε καταδικασθέντες ως μέλη εγκληματικών οργανώσεων ή διευθυντές, εφόσον οι οργανώσεις οι ίδιες δεν έχουν διαπράξει εγκληματικές πράξεις, όχι στους δράστες του αδικήματος της ένταξης σε εγκληματική οργάνωση, η οποία έχει διαπράξει αδικήματα (όπως στην προκειμένη περίπτωση η Χρυσή Αυγή), αλλά οι ίδιοι δεν έχουν συμμετάσχει σε αυτά.

Η παραπάνω, προφανώς αντίθετη από αυτά που υποστηρίζουν οι κατηγορούμενοι ερμηνεία, παρέχεται αναμφισβήτητα από την εισηγητική έκθεση του νόμου 2928/2001, με τον οποίο καθιερώθηκε το Π.Κ. 187, σύμφωνα με την οποία *αν πάντως η εγκληματική οργάνωση ή συμμορία δεν έχει τελέσει οποιαδήποτε από τα επιδιωκόμενα εγκλήματα η συμμετοχή σε αυτήν είναι δίκαιο να αντιμετωπίζεται με μεγαλύτερη*

επιείκεια, γι' αυτό προβλέπεται στην ίδια διάταξη σχετική ελαφρυντική περίπτωση.

Την άποψη αυτή υποστηρίζει και ο αείμνηστος Ιωάννης Μανωλεδάκης στο σύγγραμμα του «Ασφάλεια και Ελευθερία», το οποίο οι συνήγοροι υπεράσπισης επικαλέσθηκαν κατ' επανάληψη στις αγορεύσεις τους, αλλά χθες το ξέχασαν και δυστυχώς η εισαγγελική πρόταση το παρέβλεψε.

2. Όσον αφορά το ελαφρυντικό της μη εύλογης διάρκειας δίκης που δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα των κατηγορουμένων : Το ελαφρυντικό αυτό, το οποίο εντελώς άστοχα προστέθηκε στο άρθρο 84 παρ. 3 του νέου Π.Κ. (άστοχα διότι δεν σχετίζεται ούτε με τις συνθήκες τέλεσης της πράξης, ούτε με την προσωπικότητα και τον βαθμό ενοχής του κατηγορουμένου, αλλά με την προσπάθεια του νομοθέτη να πιέζει τους δικαστές να επισπεύδουν για να μην καταδικάζεται η Ελλάδα από το ΕΔΔΑ για καθυστέρηση στις δίκες) δεν ευσταθεί στην συγκεκριμένη δίκη. Η διάρκεια της δίκης υπήρξε εύλογη και καθορίστηκε κατά κύριο λόγο από τον μεγάλο όγκο των δικογραφιών, που κρίθηκε αναγκαίο να συνεκδικασθούν και να συνεξεταστούν, προκειμένου να συναχθούν τα κοινά συνδεδετικά στοιχεία των επιμέρους εγκληματικών πράξεων, για να αναζητηθεί αν αυτές είναι προϊόν σχεδιασμού και υλοποίησης εγκληματικής οργάνωσης. Ήδη η καταδικαστική απόφαση επιβεβαίωσε την παραπάνω επιλογή και θα ήταν αδύνατο να συναχθεί η παραδοχή αυτή χωρίς την συνεξέταση πολλών υποθέσεων. Λόγοι οικονομικοί συνεπώς που υπηρετούν την αρχή της δίκαιης δίκης επέβαλαν την μεγάλη της διάρκεια, ενώ η κατάτμησή της θα είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της ευθύνης στα εκτελεστικά όργανα.

Πέραν αυτού οι κατηγορούμενοι είναι υπαίτιοι για ένα μέρος της διάρκειας της δίκης, αφού με τις κωλυσιεργίες τους, την απαίτηση ανάγνωσης κοινοβουλευτικών ερωτήσεων επί έξι μήνες και την συχνή απώλεια δικασίμων εξαιτίας κακής συνεννόησης των ιδίων και των συνηγόρων τους για την σειρά απολογιών και αγορεύσεων συνέβαλαν στην διάρκεια της και δεν δικαιούνται το ελαφρυντικό αυτό.

3. Το ελαφρυντικό του πρότερου σύννομου (κατά τον προϊσχύσαντα Ποινικό Κώδικα «έντιμου βίου») : Η παραπάνω διάταξη αναγνωρίζει πράγματι, ότι είναι δυνατό με μόνο το ποινικό μητρώο και χωρίς άλλο αποδεικτικό στοιχείο το δικαστήριο να κρίνει αιτιολογημένα, ότι ο καταδικασμένος πριν την τέλεση της πράξης έζησε σύννομα, δεν υποχρεώνει όμως σε καμία περίπτωση το δικαστήριο να παρέχει το ελαφρυντικό αυτό σε οποιονδήποτε κατηγορούμενο έχει λευκό ποινικό μητρώο. Θυμίζουμε, ότι εκκρεμεί στον Άρειο Πάγο, συζητήθηκε πριν λίγες μέρες και αναμένεται η έκδοση απόφασης, η αναίρεση του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου εναντίον της απόφασης του Μ.Ο.Ε. Λαμίας, το οποίο χορήγησε το ελαφρυντικό αυτό στον δολοφόνο του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου αστυνομικό Επαμεινώντα Κορκοπέτα.

III. Όσον αφορά τα πολιτικά δικαιώματα των καταδικασθέντων, πράγματι ο νέος Ποινικός Κώδικας κατάργησε τα άρθρα 59, 60 και επ. του Π.Κ., που προέβλεπαν ως παρεπόμενη ποινή την στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων όσων καταδικάζονται για κακουργήματα. Ήταν ένα από τα πολλά δώρα του νέου Π.Κ. στην Χρυσή Αυγή. Ωστόσο, και αν ακόμα δεν είχαν καταργηθεί θα έπρεπε να γίνει αμετάκλητη η απόφαση προκειμένου υλοποιηθεί η αποστέρηση. Η προηγούμενη κυβέρνηση θα μπορούσε ταυτόχρονα με τροποποίηση της αλλαγής στην εκλογική νομοθεσία να ρυθμίσει κατά τρόπο συνταγματικά ανεκτό τον περιορισμό δικαιώματος εκλέγειν (από τον οποίο απορρέει και ο περιορισμός αντίστοιχα του δικαιώματος εκλέγεσθαι) των κατάδικων για κακουργήματα. Μπορεί όμως να γίνει αυτό και τώρα χωρίς κανένα πρόβλημα συνταγματικότητας και ανάγκη αναδρομικής ισχύος με αλλαγή της εκλογικής νομοθεσίας.

Αθήνα, 9/10/2020, ώρα 10.00 π.μ.
(λίγο πριν την 455η συνεδρίαση).
Κώστας Παπαδάκης